

Helena Horská

- **Je finanční pomoc ze strany evropských institucí efektivní? Do jaké míry si Česko dokáže poradit bez ní?**

Instituce EU na začátku šíření koronaviru zaspaly a poté reagovaly dosti váhavě. Opět to odhalilo slabinu současného uspořádání a nastavení institucí EU a rozhodovacího procesu. EU měla šanci se ukázat jako silná např. ve zprostředkování komunikace a koordinace postupů a sdílení informací a znalostí mezi státy. V tom, alespoň navenek, selhala. Bez jednotného postupu a bez silné pozice EU si jednotlivé státy přijímaly vlastní nekoordinovaná opatření, která měla vliv na okolní země a celou EU. Sobeckost v jednu chvíli zvítězila nad společným zájmem.

Po prvním přešlapování ale přišel příslib především finanční pomoci. Toho Česko využilo. Možnost využít prostředky z předfinancovaných kohezních fondů na pomoc ekonomice ve výši 8 mld. korun (300 mil. EUR) jistě pomohla. A další pomoc ve výši 1 mld. EUR pro zaměstnance a firmy také pomůže zmírnit následky krize. Škoda, že český stát příliš hlasitě neříká, odkud část pomoci přichází. Kredit EU v očích občanů ČR by to jistě zvýšilo.

- **Jak důležité je ekonomické oživení eurozóny, či některé její části, pro vývoj české ekonomiky?**

Klíčové. Jako velmi otevřená ekonomika se silnou vazbou na evropské trhy porosteme nebo se propadneme spolu s Evropou. Zkušenosti ukazují, že německý protikovidový balík v poválečné době nevídaného objemu pomůže nejen Německu, ale celé střední a východní Evropě. Jejich pomoc si "dovezeme" domů. Na druhou stranu neporovnatelně větší pomoc německého státu domácím firmám zvýhodňuje německé firmy vůči ostatním a ohrožuje spravedlivou konkurenci. Zatímco německé firmy budou ještě silnější italské ještě slabší. Úlohou EU institucí je pomoc cíleně distribuovat nejpostiženějším a pokud možno eliminovat zvýhodnění.

Údaje o propadu české ekonomiky navíc odhalily, že prvotní šok přišel zvenčí v podobě propadu zahraniční poptávky. Karanténa a další preventivní opatření propad ještě prohloubí do dvouciferných čísel. Ale zahraniční poptávka nás může zase z krize vyvést.

- **Daří se Česku ekonomickou pomoc z evropského rozpočtu dobře využít? Znáte konkrétní příklady dobrého využití?**

Nedaří. Ne úplně jednoduchý systém komplikujeme dalšími byrokratickými opatřeními a požadavky. Smutné. Programy pomoci firmám, tzv. COVIDy, se dostaly ani ne k desetině podnikatelů!!! Díky těmto programům máme údajně cca 1500 uspokojených firem. Nevím, jestli jsou zcela spokojené vzhledem k tomu, co musely podstoupit, aby podporu získaly.

- **Co by mělo Česko mít jako prioritu při vyjednávání o víceletém finančním rámci EU na roky 2021 - 2027 vzhledem k aktuálnímu souběhu několika ohrožení (mj. pandemie, ekonomická recese, rekordní sucho a klimatické změny, imigrační tlaky z Blízkého Východu a Afriky)?**

Vidím tři priority:

1. **Regionalizaci**, čímž myslím podporu obchodu v rámci EU a jejího okolí kvůli větší bezpečnosti a odolnosti dodavatelsko-odběratelských řetězců.
2. **Udržitelnost růstu, investic a spotřeby** nejen pro životní prostředí, ale i celou společnost.
3. **Transformaci automobilového průmyslu** tak, aby posilovala udržitelnost, nejen vzhledem k životnímu prostředí, ale také odolnost a bezpečnost Evropy.

- **Je nutné odložit kvůli recesi cestu k uhlíkové neutralitě EU?**

Ne, ale tato cesta by se neměla určovat od stolu. Je nutné více zapojit firmy, podnikatelský sektor, inovátory, tj. zástupce zainteresovaných stran do diskuse o směru, kterým se máme ubírat. Tato krize ukázala, že je nutné se více soustředit na udržitelnost, odolnost, bezpečnost, kooperaci, sdílení a spolupráci. Ukázala, že je nutné omezit plýtvání nejen přírodními zdroji, ale i lidským kapitálem a know-how.